

Zenei könyvtári ismeretek

Az utóbbi időben örömdetesesen szaporodnak a könyvtáros szakma egyes részterületeinek új tan- és szakkönyvei. Ezúttal ismét egy hiánypótló szakkönyvről adhatunk számot, amely egyben tankönyvnek is tekinthető, ámátor nem a könyvtárosképzés új tankönyvsorozatában jelent meg. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zenei Könyvtáros Szervezete (a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával) vállalkozott arra, hogy a zenei könyvtári alapkönyvet megjelentesse. Felvetődhet, hogy egyáltalán szükség van-e e részterület könyvtári specialitásait egy külön kiadványban közzétenni. Ha csak a klasszikus értelemben vett zenei könyvtárak hazai számát tekintjük, nyilvánvalóan nem, hiszen számuk oly csekély (OSZK, FSZEK, Zenetud. Intézet, a zenei képzés oktatóhelyei). Csakhogy ma már a megyei könyvtárakban s a városi könyvtárak egy részében is megtalálhatjuk legalább a hangzó dokumentumok részlegét, s e különgyűjtemények dokumentumainak többsége zenei lemez vagy kazetta. S ha figyelembe vesszük, hogy az olvasók valamennyi közművelődési könyvtárban feltehetnek zenei vonatkozású referenzs kérdést, akkor valóban szükségét érezhetjük egy olyan szakkönyvnek, amely a zene oldaláról közelíti meg a könyvtári munka egyes területeit.

A most megjelent „Zenei könyvtári ismeretek” nem egy kerek egész zenei könyvtártan: három önálló fejezete – bár némiképp kapcsolódik egymáshoz – nem fedi le a zenei könyvtárosság minden tudnivalóját. A szerzőknek talán nem is ez volt a céljuk, talán valóban csak azon szűkebb szakterületek ismereteit kívánták összefoglalni, amelynek mind a négyen tudorai. A kiadvány ugyan nem utal erre vissza, de a zenei könyvtári vagy a művelődési könyvtárak zenei részlegeiben végzett szakmunka szervesen épül az általános könyvtártanra, a szerzők inkább azokra a speciális területekre (zenei tájékoztatás, a zenei dokumentumok forma- és tartalmi feltárása) vállalkoztak, ahol a zenei gyűjtemények elmélyült szakismereteket kívánnak meg.

A kötet első része Pogány György munkája. A szerző, ismervén a zenei könyvtárosok körét, abba a problémába ütközhetett, hogy a zenei részlegekben dolgozó kollégák vagy alapos zenei tudás birtokában csekély könyvtárosi, illetve fordítva: megalapozott könyvtárosi ismeretekkel ám hézagos zenei műveltséggel rendelkeznek. Ezért azt a módszert választotta, hogy ahol ezt szükségesnek látja, röviden tipológiai bevezetőket írt. A zenei dokumentumok körének a bevezető fejezetben történt meghatározása oly aprólékos, hogy a mindkét műveltségkörrel rendelkező könyvtárosok számára is hoz nóvumot; a recenziáknak például nem jutottak volna eszébe az aprónyomtatványok zenei vonatkozásai. Az imént említett „kinek is szól a könyv?” kérdésnek megfelelően Pogány György „A zenei tájékoztatás” c. fejezetet is a könyvtáros szakot végzett kollégák számára csak ismétlésként olvasandó tájékoztatási tipológiával indítja, tömören összefoglalva a zenei könyvtári tájékoztatási eszközök típusait, részletesebben kifejtve a csak zenei tájékoztatási eszközök (műjegyzékek, zenei diszkográfiák) jellemzőit.

Majd visszatekint a múltba, kronológiai sorrendben mutatja be a külföldi és hazai zenei tájékoztatási eszközök kialakulásának történetét a XX. századig. A kötet e tíz oldala nemcsak egy színesen taglalt művelődéstörténeti betét, hanem minden lényeges régebbi zenei összefoglaló munka felsorolásával intonálja a fő tételt.

A megjelent kötet egyik legfontosabb fejezete: a zenei tájékoztatás eszközeinek részletező, elemző bemutatása, felsorolása. Ha hinni lehet az MNB CD összetett keresőkérdésre adott válaszában, Gyimes Ferenc 1976-os magyar zenei könyveket, majd 1983-as idegen nyelvű zenei könyveket tartalmazó bibliográfiái óta nem jelent meg e művészeti ágról bibliográfiai jellegű szintézis, Pogány György még ezeket is meghaladóan (nemcsak a közművelődési könyvtárakra koncentráltan, hanem annál tudományosabb szintre emelve) dolgozta fel mindazon segédleteket, amelyeket a zenei tájékoztatásban ismernünk kellene.

A zenei tájékoztatás eszközeinek fejezete az előzőekben felállított tipológiai rendszer szerint tagolt; a direkt és indirekt eszközök főcsoportjait további alcsoportokra (6+4) bontja, megkönnyítve ezzel a használat során a visszakeresést. Theodor Bestermann másodfokú zenei bibliográfiájától kiindulva és a zenei értelmező szótárakkal bezárva a zenei tájékoztatásban (tájékoztatóban) használható szinte minden művet felsorol és bemutat. A recenzens bevallja, hogy többször elkezdte – és mindannyiszor feladta – a szerző által felsorolt referensz művek megszámlálását, végigolvasva azonban az az érzése támadt, nem hiányozhat egy lényeges mű sem. Mert ez a zenei tájékoztatási kézikönyv nemcsak a nyomtatásban megjelent, avagy folyamatban levő nagy szintézisekről (pl. a RISM) szól, hanem ismerteti a zenei tájékoztatás legmodernebb formáit is (OCLC zenei része, a RILM CD-ROM kiadásai). A zenei szakirodalommal egyenértékűen tárja fel a diszkográfiákat, amelyek a zenei hangzódokumentumok világában való tájékozódást segítik. E fejezet adataiból is látszik, a regisztrálás szintje is mutatja, hogy a hangzódokumentumok bibliográfiai apparátusának egyetemes összehangoltságát még nem sikerült megoldani, pedig éppen a zene területén az AV (főleg a V!) a nyomtatott dokumentumoknál sokszor még lényegesebb is.

A fejezet szakcsoportos elrendezése a tájékoztatási apparátus tipológiájának ismerői számára visszakereshetővé teszi ugyan a művet, a gyakorlatlanabb könyvtárosokra azonban nem lett volna haszontalan, ha a szerző munkáját egy betűrendes, avagy a bemutatott művek szerzőjét, címét, tájékoztatási műfaját összefoglaló táblázatos mutatóval zárja.

Erdélyi Frigyesné és Vavrincz Veronika a könyv önálló fejezetében a zenei művek formai feltárásának segédletét állították össze. A magyar bibliográfiai szabványcsalád szerencsére magában foglalja a zenei szakterület leírásának szabványát is; a szerzők e szabvány alapján egy gyakorlati útmutatót készítettek. Megjósolható, hogy a könyv e fejezetét nem szakmai slágerként fogják lapozgatni a könyvtárosok, azonban sokaknak nélkülözhetetlen segédeszköze lehet. Már a címleíró könyvtárosok munkája is specializálódott szaktudást igényel, de még mélyebb ismeretekkel kell rendelkezniük azoknak, akik a gyűjtemények zenei részlegébe tartozó kottákat és hangfelvételeket katalogizálják. A két szerző e roppant száraz (mivelhogy adatelemek sorrendjét szabvány alapján követő) témát a legkisebb probléma tisztázásáig elvégzi, érthető példákkal illusztrálja. Érdekelhető, hogy a zenei könyvtárt vagy zenei részlegét nem a könyvtárak egysé-

géből kiszakítva szemlélik, ezért nem is foglalkoznak a zenei részlegekbe tartozó, más szabványok (könyvek, periodikumok stb.) hatálya alá eső dokumentumok feltárással, kizárólag a kották és zenei hangfelvételek címléírását taglalják. Kiindulási alapjuk szintén a zene oldaláról történő megközelítés.

A recenzens nem lévén járatos a címléírás rejtelmében, ámulva tapasztalta, hogy milyen hatalmas adatsort kell a kották és zenei hangfelvételek esetében feltárni ahhoz, hogy a használók többszemponútú visszakeresésének a lehetőségét biztosítsuk. A két dokumentumtípus feltárási kérdései után részletesen bemutatják a besorolási adatelemeket, megkönnyítve a katalógusok összeállítását. Erdélyi Frigyesné és Vavrincez Veronika munkája vélhetően katalogizálási alapkönyvvé válik mindazon könyvtárban ahol – bármily kevés – kottával és hangfelvétellel rendelkeznek. Egyetlen megjegyzés: a két szakértő nem utal kottákat és zenei hangfelvételeket feldolgozó számítógépes program léteire, vajon még sehol sem készült ilyen? Ha igen, jó lenne adaptálni; ha nem, akkor éppen ők ketten inspirálhatnák a programozókat.

A zenei szakirodalom és a zeneművek tartalmi feltárása című fejezetet Gócza Julianna írta. Témáját tekintve szerencsésebb helyzetben van, mint a formai feltárási szakértői, hiszen egy könyvtár gyakorlatában a téma szerinti olvasói érdeklődésre adandó válasz többségében nem dokumentumtípushoz kötött, az olvasónak általában „minden kell”, a zenei lemez, annak kottája s a szakirodalom. A feltárási során azonban itt is különbséget kell tenni zeneművek és zeneirodalom között, de a szerző, együttesen tárgyalva a kérdést, egységes feltárási rendszerekben gondolkodik. Miután tisztázta a zenei szakirodalom jellemzőit, három tartalmi feltárási területet tekint át: a két logikai alapú osztályozást (ETO, FZO) valamint a tárgyszavas osztályozásokat. A recenzió kereteit meghaladná, ha részleteiben ismertetnénk az ETO 78 Zene főosztályának alkalmazásáról írottakat, amelyek egyben rávilágítanak annak hiátusaira is. Éppen az ETO e kidolgozatlansága miatt alkotta meg az 1960-as évek végén Pethes Iván a Flexibilis Zenei Osztályozási rendszert (FZO), melyet az ETO-hoz lehet kapcsolni, valamint könyvtári, bibliográfiai és gépi feltárási is alkalmas. A továbbiakban Gócza Julianna e rendszer ismereteibe vezeti be az olvasót. Bár az OKT ad hoc bizottsága az 1990-es években elvégezte az FZO revízióját, a szerző – annak ellenére, hogy maga is részt vett e bizottságban – elismeri, hogy a könyvtári számítógépesítés rohamos előretörése e területen is a nyelvi alapú feltárási eszközöket fogja előnyben részesíteni. Ezért részletesen foglalkozik a tárgyszavas osztályozásnak a zene területén való alkalmazásával. Ehhez a Library of Congress hierarchikus osztályozási rendszerének zene főosztályát választotta. (Nemcsak közelebbi híján, hanem mert bevallható, hogy a könyvtárak „globalizációjában” az LCC kulcsszerepet játszik.) Végezetül bemutat két zenei tezaurszt, a Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége kezdeményezésére 1982-ben készült német és a RILM angol nyelvű zenei szakkifejezéseket tartalmazó tezaurszt.

Hasznos és jó kézikönyvet adott az MKE Zenei Szekciója a zenei könyvtárakban, zenei részlegekben dolgozó kollégák kezébe. A recenzens egyetlen hiányérzetét szeretné megfogalmazni: kerekké tette volna a kötetet, ha a zenei könyvtárak (részlegek) kezelésének egyéb könyvtártani kérdéseiről is szó esett volna. Igaz, a szerzők több kérdésben viszonylag friss szakirodalomhoz irányítják az olvasót, s így közvetett módon a válaszok megszerezhetőek. Talán éppen ez-

úton inspirálhatnánk egy technikához is értő kollégát arra, hogy modernizált változatban talán ismét össze lehetne állítani egy „a lemeztár gondozása” tartalmú füzetkét is, olyasfélént mint Pethes Iván fonotékás könyvecskéje volt.

-ri-ko

Felnőttnevelési ismeretek – könyvtárosoknak is

Az ismeretszerzés s a már meglévő ismeretek folyamatos gyarapítása nem ritkán részleges vagy teljes megújítása minden, a haladás iránt elkötelezett, fejlődni igyekvő társadalomban a központi programok között szerepel. Nem létezik olyan iskola, olyan képzési forma, mely egy életre elegendő tudást garantálhatna, hiszen a világ változásai a fejekben is folyamatos változásokat indukálnak, s e kihívásoknak megfelelni létérdekünk. Egy társadalomnak éppen ezért nemcsak a gyermekek tanítására-nevelésére kell gondot fordítania, hanem fokozott figyelemmel kell kísérnie a felnőttek képzését, művelődését is.

A társadalmi, gazdasági változások az elmúlt évtizedben fokozott ütemben jelentkeztek. Érzékelhettük, hogy a piacgazdasági átalakulást tömeges munkanélküliség vagy munkahely-változtatás kíséri, tanúi lehettünk a hazai vállalkozás-robbanásnak, szökincsünkbe bekerült a *kényszervállalkozó* fogalma, s még sorolhatnánk a felnőtt társadalmat rendkívül mélyen érintő, időnként szinte sokkoló kihívásokat. Emellett látnunk kell azt is, hogy a társadalom egészében zajló átalakulás, a kisebb-nagyobb közösségekben történő változások egyre inkább igénylik az egyén fokozott részvételét, innovatív, problémamegoldó képességét. Mindezek kellő magyarázatot adnak arra, hogy a felnőttnevelés, felnőttképzés ismét a fejlesztések középpontjába került. A felsőoktatás egyre több szakembert képez e feladatok értő és színvonalas ellátására. Elsősorban számukra készült, de a könyvtáros munkájában is igen eredményesen hasznosítható *Durkó Mátyás* két, felnőttneveléssel foglalkozó könyve. A téma s annak kifejtése lényegében azonos, ám a megközelítési aspektus és az ebből eredő szerkezeti eltérések – melyek más-más logikai úton vezetik az olvasót – megkülönböztetik egymástól a két kötetet. A *Társadalmi kihívások és a felnőttnevelés funkciói* című munka az andragógiának mint tudománynak egyik fontos ágát, a felnőttnevelés funkciórendszerét tekinti át elemző alapossággal, míg a másik összességő, szintetizáló kötet a *Társadalom, felnőttnevelés, önművelés* arra a folyamatra koncentrálna, melybe az egyén mint a gyermeknevelés alanya kerül be, s a permanens személyiségfejlődést segítő felnőttnevelés időszakán át eljut a kreatív önkifejtés korszakába.

Mindekét kötet elején olvasható az a Teller Edétől származó gondolat, mely egyben a szerző arspoeticájának is tekinthető: – *mély meggyőződése, mondhatni vallásom, hogy félni csak a tudatlanságtól szabad.*

A tudás sohasem lehet veszélyes, a hozzá vezető úton azonban biztos irányításra, alapos elméleti és metodikai útbaigazításra van szükség. E feladatot vállalja fel Durkó Mátyás fentebb megjelölt, elmélyülésre készítő, szemléletalakító munkáiban. A szerző nagy hangsúlyt fektet arra a gondolkodásmethodikai alapelvekre, miszerint *a rész csak az egész rendszerébe illesztve nyer magyarázatot és ér-*

telmet. Ezért tartja fontosnak a felnőttnevelés kérdéskörét összefüggéseibe ágyazottan szemlélni. Azt vizsgálja, hogy a társadalom fő alrendszerei (a gazdaság, a politika, a szociális viszonyok és a művelődés) területén milyen új követelményekkel, kihívásokkal szembesül a felnőtt ember, s ennek alapján hogyan változnak, módosulnak a felnőttnevelési feladatok. Hangsúlyozza, hogy a felnőttek oktatása, nevelése más elméleti megközelítést, más módszereket követel meg, mint a gyermekekkel, vagy fiatalokkal való foglalkozás, ezért irányítja a figyelmet a pedagógia, ill. andragógia fogalmának terminológiai különbözőségére. Míg az előbbi fogalom lényege a jövőre felkészítő funkcióban rejlik, addig a felnőttnevelés (andragógia) „azonnali jelentelakító, embert, társadalmat formáló”. Ezzel magyarázható az andragógia kiemelt társadalmi jelentősége, s ez teszi kötelező feladattá e kérdéskör állandó napirenden tartását s a vele foglalkozó tudomány interdiszciplináris jellegének felismerését.

Talán nem jelent túlzott szakmai elfogultságot kijelentünk, hogy a könyvtárak működése, a könyvtárosok munkája nélkül nehezen képzelhető el a felnőttnevelési törekvések eredményes megvalósulása. Az egymástól eltérő környezetben élő, különféle kulturális hatásoknak kitett emberek fejlődését ugyanis nemcsak képességeik, hétköznapi környezetük, a kulturális értékek iránti fogékonyságuk szintje befolyásolja, hanem a kulturális infrastruktúra milyensége, így például a helyi könyvtár állománya, felszereltsége, szolgáltatásainak differenciáltsága, szintje és nívója is. Fel kell ismernünk, hogy tevékenységünk számtalan ponton kapcsolódik a felnőttnevelés folyamatához, feladataihoz és céljaihoz, s felkészültségünkkel – mely jelentősen gazdagítható a bemutatott két könyv tanulmányozásával – segítséget nyújthatunk ahhoz, hogy az élethosszig tartó tanulás ne jelentsen sokak számára csupán élethosszig tartó frusztrációt.

(Durkó Máttyás: Társadalmi kihívások és a felnőttnevelés funkciói. Pécs, JPTE. 1998. – Társadalom, felnőttnevelés, önművelés. Debrecen, KLTE. 1998.)

Papné dr. Angyal Ágnes

Magyar néprajzi bibliográfia 1995–1996

A tudományos eredmények összegzése, a megjelent publikációk bibliográfiai keretekben történő közreadása a diszciplínák fontos és nélkülözhetetlen kellekeit alkotják. A tudomány fejlődése szempontjából primer fontosságú az elődök által kutatott és publikált anyagok bibliográfikus szintű feldolgozása és hozzáférése. A jól megszerkesztett, gondosan összeállított, tartalmi és formai szempontból igényes munkák a kutatási területek biztos mankóit jelentik, az elvégzendő feladatok kezdeti zűrzavaros dzsungelében egykettőre tisztább képet alkothattunk segítségükkel. A néprajztudomány irodalmi ellátottság tekintetében több irányban is támaszkodhat különféle bázisokra: a nagy összefoglaló bibliográfiai kiadványok mellett megszámlálhatatlan mennyiségű és kisebb-nagyobb terjedelmű, a megjelent kötetekben rejtve megbúvó irodalmi hivatkozásokkal, bibliog-

ráfiai közlésekkel találkozhatunk, melyek segítségével a szűkebb kutatási területek feltárása könnyebben és eredményesebben végezhető. A rejtett bibliográfiák – mint említettem – többnyire csak a tudományterület kisebb szeleiteiről adnak tájékoztatást, a nagy összefoglaló bibliográfiák (sorozatok) viszont a teljes sprektumot igyekeznek átfogni és a fellelhető anyagból a lehető legtöbbet közölni.

A *Magyar néprajzi bibliográfia* friss kötetében az 1995–1996-os években megjelent írásokból kapunk válogatást. A kötet a Néprajzi Múzeum Könyvtára és az Országos Széchényi Könyvtár adatállománya alapján készült, ez a kiadvány azonban a ténylegesen összeállított kb. 6000 tételes bibliográfia 3313 tételes rövidített kiadása. A teljes anyagot a Néprajzi Múzeum Ethnológiai Adattárában tanulmányozhatják az érdeklődők.

A Néprajzi Múzeum és a Magyar Néprajzi Társaság közös kiadásában megjelent munka az előző évekhez hasonló kivitelben és igényesen rendszerezett belső tartalommal került az érdeklődők elé. A néprajztudomány területeit 15 nagyobb egységben találjuk, minden egységet az abc betűivel bontottak A-tól O-ig. A kiemelt területeken belül a további felosztásokat arab számok jelzik. A mélyebb tartalmi bontások hathatós segítséget nyújtanak a részterületek közötti eligazodásban, hiszen már a tartalomra pillantva is jól tagolt, könnyen átlátható a kötet struktúrája, és első ránézésre is pozitív benyomásokat szerezhethetünk a szerkesztői munkáról. A tételek formai megjelenését vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a kötetben emelkedő tételszámozással oldották meg az azonosítást. Az egyes tételek a szerző, szerkesztő vagy összeállító nevével kezdődnek, melyek a részterületi bontásokon belül az abc sorrendet is adják, hiszen minden fő- és alegységnél újra kezdődik a betűrendbe sorolás. Ha a személy nem szerzői minőségben szerepel, akkor a név után zárójelben jelzik. A nevet a publikáció címe követi a megjelenés eredeti nyelvén. A magyar nyelvűekhez angol fordítás csatlakozik zárójelben, a nem magyar nyelvű címek esetében a magyar fordítást találjuk zárójelek között. Ezek után a tétel leelőhely-adatai vannak, amelyek önálló kötet esetében egyértelműek. (Kiadás helye, kiadó neve, kiadás éve, oldalszám.) Periodikáknál a rövidítések feloldása a tartalomjegyzéket követő *Átnézett folyóiratok* cím alatt érhető el a feldolgozott folyóiratlistával egyetemben. (*Egyéb rövidítések feloldása a Rövidítések című részben a folyóiratlistát követően.*) Ha részdokumentumként szerepel a tétel, abban az esetben a tanulmány leelőhelyének tételszámát és oldalszámát kapjuk utalásként. A tételek végén az illusztrációra, a bibliográfiára és az idegen nyelvű összefoglalásra utaló információkat találjuk.

Tartalom szempontjából a bibliográfia széles skáláját adja a néprajztudomány területeinek, kutatási irányainak és eredményeinek. Az első részben az **általános művek (A)** cím alatt a kapcsolódó bibliográfiák, források, társaságok, intézetek, tudománytörténet, tudományelmélet stb. témakörök adják a tudományág működésének és kapcsolódó tevékenységeinek irodalmát.

A következő nagy fejezet a **népek, tájak, települések (B)** néprajzi vonatkozású irodalmát gyűjti egybe. A magyarság őstörténete, identitása, néprajzi tájegységek, a kisebbségben és szórványban élő magyarság, az internetikus kapcsolatok kérdéskörei szerepelnek a fejezet ezen részében, majd Európa, Ausztrália, Afrika és Amerika népeinek megismerését segítő összeállítás következik. A harmadik rész, a **gazdálkodási formák (C)** a táj és az ember kölcsönhatásával, kap-

csolatával foglalkozik. A negyedik fejezet a **technológia, kereskedelem (D) – háziipar, kézművesség, kisipar, vásárok** stb., az ötödik a **településhálózat és településtípusok (E)**, a hatodik a **népi építészet és lakáskultúra (F)** tárgykörének bibliográfiáját adja, majd a **táplálkozás (G)**, **viselet, (H)** és **népművészet (I)** irodalma következik.

Tizedik fejezetként a **társadalom (J)** rétegei – *törzsi társadalmak, kismanesség, papság, jobbágyosság, parasztság* stb. – a társadalom intézményei – *rokonsági rendszerek, család, munkaszervezet, iparszervezetek* stb. – irodalmának feltárása, majd a **vallásosság és néphit (K)** anyaga következik: a vallásosság ősi formái, vallásos szokások – *zarándoklat, búcsújárás* – *társulatok, kegytárgyak, szentkultusz* és a *szenttisztelet válfajai*, valamint a néphit, népi világgép stb. körébe tartozó publikációk. Végezetül a **szokások (L)** – *kalendáris szokások, rítusok, dramatikus szokások, ünnepek* stb. –, a **népköltészet (M)**, a **népzene és néptánc (N)**, s a bibliográfia zárórészeként a **népnyelv (O)** – *nyelvhasználat, szókincs, ragadványnevek* stb. irodalmát találjuk.

A rövid tartalmi csemegézésből is kiviláglik, hogy milyen széleskörű, alapos és szisztematikus munka eredménye a kötet, amelynek mutatói eredményes és gyors visszakereséseket biztosítanak. A **szerző- és névmutató** betűrendben közli a neveket a tételszámokkal. Újdonság és egyben frappáns megoldás, hogy az aláhúzott tételszámok segítségével a személyről szóló irodalomban is tájékozódhatunk. A **földrajzi és etnikummutató** nagy segítség a területek, települések, népcsoportok, etnikumok irányában kutatók számára. A földrajzi helyek pontos topográfiai meghatározása szempontjából figyelmes megoldás a név után közölt további információ. A korábbi kötetekben etnikummutató nem szerepelt, így örömmel nyugtázhathatjuk, hogy egy fontos kérdéskör konkretizálásánál biztonsággal fordulhatunk a bibliográfia ezen kötetéhez.

A **tárgymutató** a megszokott képet adja: a tárgyszavak sorakoznak a megfelelő tételszámokkal a visszakeresés sikere érdekében. A kötet utolsó egysége az **angol nyelvű tárgyszóindex**.

A *Magyar néprajzi bibliográfia 1995–1996* összevont kötete még e rövidített változatban is nagyon tartalmas és bőséges anyagot szolgáltat. *Terbács Attila* szerkesztő és munkatársai fáradozásait dicsérem a rendszeresség, a pontosság és a visszakereshetőség kritériumainak szem előtt tartása, valamint a bibliográfia-készítés szabályainak követése. A munka a szakemberek és az érdeklődők hasznos segítője lehet a korábbi kötetekkel együtt, így a könyvespolcon a sikeres és eredményes használat reményében szoríthatunk helyet neki. Talán a következő köteteknél az időbeli csúszáson is sikerül javítani, és akkor még naprakészebb lehet az irodalmi feltártság a néprajztudomány területén, ami a használók (kutatók, oktatók, diákok, könyvtárak, kutatóhelyek) nagy-nagy öröme és megelégedésére számíthat.

Lilik János

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség hírei

Az IKSZ Tudományos és Szakkönyvtári Tagozata szeptember 9-én tartott ülésén új tagozati képviselőket választott. A felsőoktatási könyvtárak munkáját Knornné Csányi Zsuzsa, a Jászberényi Tanítóképző Főiskola Könyvtárának igazgatója, a szakkönyvtárakét pedig Monok István, az OSZK főigazgatója fogja össze ezután.

Az IKSZ elnöksége és a képviselők testülete szeptember 16-án megtartotta első együttes ülését. A megjelentek tájékoztatást kaptak a nyári időszak eseményeiről és megvitatták az előttük álló feladatokat. Az elkövetkező hónapokban sűrűn követik egymást a különféle programok. Október 3-án immár harmadszor kerül sor a Magyar Rádióban a *Könyves vasárnapra*, melynek szervezésébe az IKSZ is bekapcsolódott. A könyvtáros társadalom különös érdeklődéssel várja ezt a napot, hiszen a kulturális miniszter akkor adja át a Könyvtárpártoló önkormányzat és az Év könyvtára kitüntető címet az arra érdemesnek bizonyult önkormányzatoknak, illetve könyvtáraknak.

Október 4-én Veszprémben az *Összefogás a könyvtárakért program keretében* a minőség kérdéseiről tanácskoznak a könyvtárosok, *Együttműködés a minőségi szolgáltatásokért* címmel. Ez lesz az *országos könyvtári napok* szakmai megnyitója. A Nemzeti Kulturális Alapprogram pályázatán elnyert támogatást felhasználva az IKSZ és az MKE együttes erővel igyekszik gondoskodni arról, hogy a rendezvénysorozat országosan egységes megjelenésű legyen. A megyei könyvtárak és a FSZEK közvetítésével juttatták el a programokat szervező könyvtárakhoz az *Összefogás a könyvtárakért* akció emblémájával díszített plakátokat, levélpapírt és szórólapokat.

A frankfurti könyvvásáron az IKSZ egy poszterrel és a szervezetet bemutató, angol nyelvű szóróanyaggal lesz jelen.

A hagyományoknak megfelelően ismét lesz könyvtári program november 10-én, a DAT konferencián, a címe *Együtt könnyebb*.

November elején lesz az európai minőségi hét magyarországi programja, amelynek keretében 11-én ezúttal is sor kerül egy könyvtári szakmai napra, az IKSZ szervezésében.

November 29. és december 1. között ismét minőségbiztosítási tréninget szervez a szövetség Kecskeméten, a Katona József Könyvtárban. A jelentkezések már beérkeztek a titkárságra, a program véglegesítése után mindenki kap értesítést a továbbiakról.

Az elnökség júniusi ülésén megalakult integrációs bizottság megkezdte a munkát. A bizottság elnöke, Egyházy Márta körlevélben kérte az integrációban érintett könyvtárak vezetőit, hogy a pontosabb tájékozódás érdekében

válaszoljanak az intézményük jelenlegi állapotát felmérő kérdésekre. A beérkezett válaszokból egy a mai helyzetképet bemutató összeállítást készít a bizottság.

November végén regionális konferenciát szervez a szövetség Gyulán. Az ülésen elhangzott javaslatot, hogy a tanácskozás az elektronikus dokumentumok témakörével foglalkozzon (beleértve a szerzői jogi és a köteleispéldány szolgáltatással kapcsolatos kérdéseket is), a megjelentek támogatták. Hozzáadték, hogy a téma egy országos jellegű rendezvényre is méltó volna, erre a későbbiekben szakmai napon kerül majd sor.

Ezt követően a tagozati képviselőválasztásról esett szó. A munkahelyi könyvtárak szeptember végén, a városiak október 13-án, az OSZK-ban tartanak tisztújító ülést. A megyei könyvtárak képviselői október 26–27-én találkoznak, Miskolctapolcán.

Végül aktuális problémákat vitattak meg a kollégák, egyebek mellett a 150/1992-es kormányrendelet módosítására tett javaslatot, melyben sok nehézséget láttak, az NKA átalakítása miatt kialakult bizonytalan helyzetet és a KKDSZ bérfejlesztési indítványát.

Október 21-én ismét együttes elnökségi és képviselő-testületi ülés lesz.

A Szinnyei-díjat az idén a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem Központi Könyvtárának főigazgatója, **Huszár Ernőné dr.**, az Eötvös Károly Megyei Könyvtár igazgatója, **Halász Béla**, a Katona József Könyvtár igazgatóhelyetese, **Vassné Mészáros Katalin**, az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa, **Botka Ferencné Lakatos Éva**, valamint főosztályvezetője, **Ottovay László** és **dr. Babiczky Béla** nyugalmazott egyetemi oktató kapta.

A Népművelésért-díjjal tüntették ki **Diósné Csontos Juliannát**, a Békés Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtárának osztályvezetőjét.

Gratulálunk a kitüntetéshez, és további sikereket kívánunk mindannyiuknak!

